

Els diners defraudats a Hisenda van augmentar un 38% l'any passat

La gran evasió

Malgrat els importants efectius d'inspecció i control fiscal que ha posat en marxa el Ministeri espanyol d'Hisenda, els fraus i els escàndols financers amb particulars i empreses implicats es multipliquen darrerament de manera alarmant.

Poc més de mig centenar de contribuents, persones físiques i empreses, van defraudar Hisenda l'any passat en 8.803 milions de pessetes exactament, segons confirmava recentment el balanç del primer any de gestió de l'Agència Tributària.

Aquest organisme, en la seua actuació d'inspecció i control fiscal, va obrir durant el passat exercici un total de 160.291 actes que van descobrir un deute tributari per un valor de 338.961 milions de pessetes, un 38% més que la registrada el 1991. Els ordinadors de l'Agència apleguen en la seua memòria dades amb un valor fiscal transcendental corresponents a 34.727 milions de contribuents. Per si això no fóra prou, a més d'aquestes dades que poden ser consultades en qualsevol moment per a comprovar la fidelitat de la declaració d'una persona física o d'una empresa, el sofisticat sistema informàtic de l'administració tributària ha registrat al voltant de 713 milions d'informacions diverses sobre comptes bancaris, 100 milions més d'informacions relatives a actius financers amb rendiments implícits i explícits, 22 milions de fitxes sobre titularitats de lletres del tresor i finalment 96 milions de dades concretes relacionades amb els diferents tipus de transmissions patrimonials de valors mobiliaris.

526 OFICINES I QUASI 27.000
EMPLEATS

És clar que tot aquest monstruós aparell de policia fiscal funciona amb uns mitjans que estan en consonància amb la seua capacitat. L'agència tributària desenvolupa la seua activitat pertot el territori de l'estat en 526 oficines. Quasi 27.000 persones treballen de manera directa o indirecta en aquesta institució fiscal, que necessita més d'un milió de metres quadrats d'oficines per a poder

executar eficaçment la seua tasca.

Però malgrat tots aquests efectius dissuasius, casos de fraus de tota mena continuen protagonitzant sovint les notícies que publiquen en llocs destacats els mitjans de comunicació. Alguns d'ells han tocat fins i tot la imatge pública d'honorables catalans.

Un presumpte frau de pagarès esquitxava no fa gaire el director general de l'Institut Català de Finances i ex-conseller d'Economia de la Generalitat, Jordi Planasdemunt, i els potents empresaris del sector de la construcció Salvador Forcadell i Joan Bassols, socis fundadors d'una coneguda empresa immobiliària barcelonina.

En la mateixa dinàmica de lluita contra la delinqüència fiscal i financera s'inscriuen els resultats de la investigació judicial que es va iniciar a penes fa un mes i que ja ha posat al descobert tota una sèrie d'irregularitats en la venda de terrenys de la companyia Macosa a Barcelona. Per la presumpta implicació en aquest frau es va dictar, al seu dia, una ordre de crida i cerca que encara vigeix contra Eduardo Santos, ex-secretari d'Indústria del govern espanyol i ex-president de Macosa.

La llista d'aquestes accions il·legals és cada dia més llarga. Fa escassament dues setmanes, les altes finances barcelonines eren sacsejades per un altre escàndol en el qual estaven implicats *honorables* industrials: en primer lloc, Josep Felip Bertran de Caralt, acusat de participar en una xarxa de falsificació de documents per evadir impostos.

Tots aquests casos fraudulents, inconnexos a primera vista, tenen un denominador comú: tots han estat investigats i estan ara sota la responsabilitat sumarial del jutge Lluís Pasqual Estevill, un home que fins fa poc regentava un bufet d'advocats a la Diagonal barcelonina. No obstant, en pocs mesos, després d'aconse-

guir la titularitat del jutjat número 26 de Barcelona, s'ha convertit en el botxí dels que abans eren els seus clients.

El més recent de tots aquests casos de frau s'acaba de descobrir fora de la jurisdicció de "l'implacable" Pasqual Estevill, però sempre en l'àmbit català, a Manresa concretament. La Guàrdia Civil va detenir, el passat 8 d'abril, el director de la sucursal de la "La Caixa" d'aquella localitat, M.G.G., acusat de col·laborar en la subscripció de primes úniques a nom de persones mortes.

El director i dos detinguts més, S.M.G., gerent de l'escorxador Mafrica de Manresa, i L.S.B., tots dos veïns de la localitat de Sant Fruitós de Bages, estan ara en llibertat provisional, però encara pesen sobre ells acusacions de frau i continuen les investigacions judicials.

1.500 MILIONS DE FRAU

De tots aquests fraus, sens dubte el que més ha convulsat les esferes financeres catalanes ha estat el que va implicar l'industrial Bertran de Caralt.

El 23 de març passat, set persones eren detingudes, entre elles hi havia advocats i empresaris presumptament implicats en delictes de falsedat documental i contra la Hisenda Pública. La principal acusació es basava en l'ocultació d'aproximadament 1.500 milions de pessetes a Hisenda. El frau, segons les primeres conclusions de la policia, es realitzava col·locant importants quantitats de diners en comptes bancaris i actius financers a nom de persones inexistents. La falsificació de Documents Nacionals d'Identitat va ser el procediment més utilitzat. Entre els detinguts figuraven els advocats i empresaris barcelonins Josep Felip Bertran de Caralt i Josep Maria Caminals Sánchez. La investigació es va iniciar arran una querrela de la fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

Dos dies després de la seua detenció, el 26 de març, Bertran de Caralt va retrobar la llibertat provisional. Però no quedava del tot al marge del presumpte frau. Mentre dure la instrucció del sumari i es realitzen les recerques judicials, Bertran de Caralt haurà de presentar-se obligatòriament al jutge tots els dies 10, 20 i 30 de cada més.

Les primeres paraules de Bertran de Caralt, així que va recuperar la llibertat, van ser per a defensar la seua innocència, però malgrat tots els seus esforços en aquest sentit, la seua imatge pública s'ha ressentit notablement. "Tot ha estat una confusió", declarava als mitjans de comunicació l'industrial barceloní bon punt va posar els peus al carrer, i va insistir en el fet que no havia tingut mai cap relació amb inversions irregulars o amb qualsevol altre afer de diners negres. "El que vull -deia Bertran de Caralt- és que tot s'esclareixi tan aviat com sigui possible".

La passada setmana es dictaven noves ordres de detenció en relació amb aquest cas contra Antoni Sagnier, Pura Angelich i Ferran Moregó. Tots tres, com abans va fer Bertran de Caralt, van ser obligats a pagar una fiança per a poder accedir a la llibertat provisional.

Aquest frau, segons les dades judicials, col·locava de manera fraudulenta diners negres en quatre bancs de Barcelona on hi havia comptes oberts amb la identitat dels titulars falsificada. Els autors del frau, segons ha quedat ara demostrat amb proves irrefutables, falsificaven el DNI dels titulars amb noms i cognoms de persones inexistents.

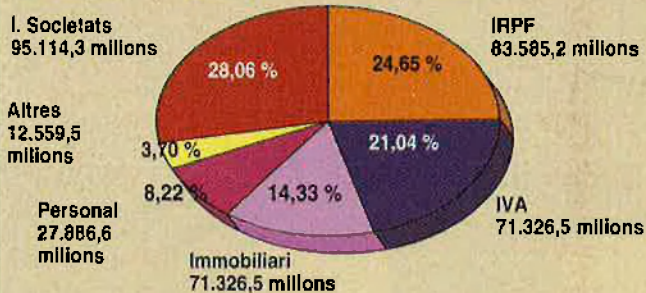
Antoni Sagnier, segons les primeres conclusions de les investigacions, pot estar relacionat amb el Privat Bank, una entitat que compta entre els seus clients amb diversos membres destacats de la classe empresarial catalana. Per la seua part, Pura Angelich ocupava un lloc de certa responsabilitat en el secretariat d'una empresa d'inversions, mentre que Ferran Moregó figurava en la nòmina d'una firma financera barcelonina. En relació amb aquest cas, a hores

d'ara continuen dues persones empresonades i un tercer presumpte implicat es troba en parador desconegut. L'empresari Manuel Tramullas Beltran i el perit industrial Timoteo Ramírez no han pogut gaudir de les prerrogatives dels altres inculpats perquè els han denegat la llibertat provisional. Al tancament d'aquesta edició encara es mantenia contra l'empresari d'origen argentí Francisco Querol Ponsa l'ordre de crida i cerca que ara intentarà dur a terme la Interpol.

"Aquest frau –declarava a EL TEMPS una font judicial la passada setmana– es va concentrar, sobretot, en la col·locació il·legal de fons en lletres del tresor, utilitzant la titularitat falsa dels inversors, però també amb una clara complicitat de les entitats financeres que encara no ha estat esbrinada". Segons aquest confident, els documents fraudulents eren "manipulats" després d'haver estat foto-

La tarta del deute fiscal

L'agència tributària va descobrir el passat any un deute superior als 338.000 milions. La quantitat més gran ha estat la corresponent a l'impost de societats. El deute per l'IVA s'ha incrementat un 80% respecte al 1991, i ha superat els 71.000 milions de pessetes.

copiats i numerats amb les mateixes xifres que van ser utilitzades en el "cas Repsol", fa ara quatre anys. En aquella ocasió, jornaleros andalusos van denunciar als tribunals una "usurpació d'identitat" després d'adonar-se que els seus noms havien estat utilitzats com a titulars d'accions de la petrolera Repsol. La Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV), com a màxima autoritat d'inspecció i vigilància de les transaccions financeres, va castigar l'agència de valors Usera i Moronés amb la suspensió definitiva d'activitats i deixava a la justícia que dictaminara, d'acord amb el codi penal, el grau de responsabilitat. En el cas que s'ha detectat ara, les primeres denúncies han eixit també casualment d'un pescador andalús.

Després que quatre dels set inculpats en aquest frau van quedar en llibertat –dos més són a la presó i un tercer està en re-

bel·lia–, "les pretensions de la fiscalia del Tribunal Superior de Catalunya s'han saldat amb resultats bastant pobres", segons comentava la setmana passada a EL TEMPS un advocat barceloní que ha fet un minuciós seguiment d'aquest cas.

En un principi, les hipòtesis de la policia se centraven exclusivament en Bertran de Caralt i en el seu gendre, Miquel Morenés Giles, com a únics promotors i inductors d'aquest negoci fraudulent,

"però ara el cas encara s'ha complicat més –declarava una altra font jurídica consultada per aquesta revista– i no seria gens estrany que s'ampliara el nombre d'implicats".

20.000 MILIONS MÉS EN FACTURES FALSES

Després de tot, els 1.500 milions de frau de l'anterior cas poden quedar com una quantitat ridícula si es confirma un altre assumpte, ara sota investigació policial, també dirigit pel jutge Pasqual Estevell. Es tracta d'una altra empresa especialista en la col·locació de factures falses que pot haver aconseguit distraure d'Hisenda al voltant de 20.000 milions de pessetes.

Segons les primeres pistes que han seguit les recerques, les factures en qüestió podrien haver servit per a eludir el pagament de l'Impost del Valor Afegit (IVA) a les empreses compradores d'aquests documents falsos. Alguns hipermercats i empreses del sector hotelier podrien ser les que més hagen aprofitat aquesta nova trama fraudulenta, encara que no es descarten societats d'altres sectors. En tot cas, la Policia Judicial ha concentrat les seues accions en el seguiment d'un reduït nombre d'industrials que operen en territori català. Ja s'ha pogut demostrar que al voltant de 2.000 milions de pessetes han estat defraudats, però la part del lleó encara no ha estat descoberta. El cervell d'aquest nou frau pot ser l'empresari Miquel Pros Gironès, ara fugat a l'estranger, segons ha confirmat la policia. Pel que fa a les empreses que directament o indirectament podrien estar implicades en aquesta trama hi ha Continente, Pryca, Caprabo, l'entitat asseguradora La Estrella i algunes empreses constructores.

Ignasi Pellicer

Més de 713 milions d'informacions tributàries han estat recollides per l'Agència fiscal contra el frau. RAFA GIL